

Hòa đàm Afghanistan - đừng làm gì ng Việt Nam

Tác Giả: Hà Giang/Ng&#i Việt

Thứ Hai, 16 Tháng 1 Năm 2012 17:51

S&#i vi&#c càng tr&#n nên khó khăn h&#n khi Taliban ch&# mu&#n th&#&ng l&#&ng v&#i Hoa K&#

S&#i có m&#t c&#a quân đ&#i Hoa K&# vào cu&#c chi&#n Afghanistan đã t&# lâu đ&#&c so sánh v&#i tham đ&# c&#a n&#&c này vào cu&#c chi&#n Việt Nam.



Khi cu&#c chi&#n Afghanistan kéo dài đ&#n năm th&# 10, s&#&ng h&# c&#a dân Hoa K&# ngày càng sút gi&#m. (Hình: AP)

Trong giai đ&#n cu&#i c&#a cu&#c chi&#n, khi quân đ&#i Hoa K&# ngày càng rút nhanh ra kh&#i Afghanistan, kh&#i đ&#u cho m&#t cu&#c th&#&ng th&#o tìm hòa bình, nh&#ng so sánh v&#i s&# t&#&ng t&# gi&#a hai cu&#c chi&#n ti&#p t&#c đ&#&c nêu lên.

Bài bình lu&#n có tên “Negotiating peace in Afghanistan without repeating Vietnam” c&#a ông James Dobbins, m&#t nhà ngo&#i giao k&# c&#u Hoa K&#, t&#ng th&#p từng phái đoàn đ&#n Afghanistan, và Việt Nam tr&#&c đây, đăng trên t&# Washington Post hôm Th&# Năm v&#a qua đã đ&#&c gi&#i phân tích quan tâm.

L&#p lu&#n r&#ng th&#&ng l&#&ng đ&# đ&#t đ&#&c m&#t n&#n hòa bình cho Afghanistan là nguy&#n v&#ng mà c&# hai chính ph&# Afghanistan và Hoa K&#, cũng nh&# các n&#&c láng gi&#ng c&#a Afghanistan đã &#p &# t&# lâu, m&#t nguy&#n &#&c ngay c&# t&# ch&#c Hi&#p &#&c B&#c Đ&#i Tây D&#&ng (NATO) cũng &#ng h&#, nhà ngo&#i giao k&# c&#u Dobbins đánh giá r&#ng vi&#c có m&#t th&#a thu&#n v&# trình t&#, th&#i đi&#m, và th&# t&# &#u tiên c&#a đ&#i u ki&#n đ&# có hòa bình xem ra s&# r&#t khó khăn.

S&#i vi&#c càng tr&#n nên khó khăn h&#n khi Taliban ch&# mu&#n th&#&ng l&#&ng v&#i Hoa K&#, mà không mu&#n Afghanistan tr&#c ti&#p tham gia vào cu&#c đàm phán, y nh&# vi&#c Hà N&#i ch&# mu&#n nói chuy&#n v&#i Hoa K&#, mà mu&#n g&#t chính ph&# mi&#n Nam Việt Nam ra kh&#i bàn h&#i ngh&# cách đây g&#n 40 năm.

M&# đ&#u bài bình lu&#n, hay đúng h&#n m&#t thông đ&#p v&#a tr&#n an v&#a nh&#n nh&# gi&#i h&#u trách r&#ng “không l&#p l&#i Việt Nam!”, Dobbins gi&#i thi&#u kinh nghi&#m c&#a mình:

“Năm 1968, tôi b&#t đ&#u cu&#c đ&#i m&#t nhà ngo&#i giao trong vai trò tr&# lý cho hai ông Averell Harriman và Cyrus Vance, nh&#ng ng&#&i đ&#ng đ&#u vi&#c đàm phán hòa bình v&#i B&#c Việt t&#i

Hòa đàm Afghanistan - đừng làm gì ng Việt Nam

Tác Giả: Hà Giang/Ngái Việt
Thứ Hai, 16 Tháng 1 Năm 2012 17:51

Paris.

Ba mái bán năm sau, tôi kät thúc sä nghiäp ngoäi giao cäa mình nhä mät đäc phái viên, đäc bä nhiäm vài tuän sau biän cä 9/11, 2001, tháp tùng chính quyän George W. Bush trong chuyän đi đän Afghanistan län đäu tiên.”

Nói vä näi kinh ngäc cäa mình träc sä giäng nhau cäa hai cuäc chiän, Dobbins viät:

“Giäng nhä Richard Holbrook, ngäi cùng thäi väi tôi trong phái đoàn đän Paris träc kia, và näi nghiäp tôi trong phái đoàn đän Afghanistan sau này, tôi cäm thäy kinh ngäc träc sä quá täng tä giäa hai cuäc chiän, và hai giäi pháp tìm kiäm hòa bình, trong đó cuäc chiän đäu tiên kät cä đã chäm đät trong thät bäi, và cuäc chiän thä hai mà kät cuäc vän đang điän tiän.”

Nhäc đän mät bài bình luän khác có tên “Talking with the Taliban” (Đàm phán väi Taliban), cũng cäa tä Washington Post, đäng ngày 5 Tháng Giêng, ông Dobbins cho räng bài viät rät chính đäng khi läu ý räng “Taliban chä muän nói chuyän väi Washington chä không muän ngäi vào bàn häi nghä väi Kabul, täng tä viäc Bäc Việt chä muän đän phán väi Hoa Kä hän là väi chính phä Sài Gòn.”

Väi kinh nghiäm cäa cä hai cuäc chiän, Dobbins khäng đänh:

“Ai cũng thäy kät quä cäa đàm phán đó nhä thä nào: Đó là viäc Hoa Kä hoàn toàn rút khäi Việt Nam, cuäc xâm läc cäa Bäc Việt, sä säp đä cäa quân đäi miän Nam Việt Nam, và thä chä cäa Nam Việt Nam biän mät. Täng Thäng Richard Nixon và Bä Träng Henry Kissinger bä cáo buäc là trong nä läc đàm phán, chä vän vän có mäc đäch tìm mät ‘khoäng thäi gian coi đäc’ (decent interval) giäa thäi điäm Mä rút quân và sä säp đä cäa miän Nam Việt Nam.”

Cũng theo nhän xét cäa Dobbins, tä Washington Post, qua bài bình luän trên, bäy tä sä lo läng räng chính quyän Obama có thä có mät mäc tiêu täng tä.

Dobbins cho räng “lo sä này không hän là vô căn cä” nhäng cũng nêu ra điäm khác biät giäa hai cuäc chiän:

“Năm 1973 các thäa đä chính thäc kät thúc cuäc chiän Việt Nam đã không đäc cä Bäc Việt và Hoa Kä tôn träng. Bäc Việt đã bäi đäc bäng cách xâm läc miän Nam, còn Hoa Kä thì bäi đäc bäng cách cät đät viän trä quân sä và kinh tä đã cam kät väi miän Nam đä thuyät phäc Sài Gòn ký vào häp đäc, kä cä cam kät sä tiäp täc giäi bom vào miän Bäc näu Bäc Việt không thäc thi nhäng gì hä đã mäc cä.

Ngäc läi, chính quyän Obama đã khäng đänh rõ ràng räng läc läng Hoa Kä sä läu läi Afghanistan không hän đänh, sau khi läc läng Afghanistan gánh väc trách nhiäm cho các trän chiän län trong năm 2014. Täng Thäng Hamid Karzai cũng khäng đänh nhä thä. Giäi chäc Hoa Kä và Afghanistan hiän đang đàm phán đä đäa đän mät thäa thuän chính thäc.”

Nhän đänh vä hòa đàm Afghanistan, Dobbins cho räng có ngäi “có thä xem đàm phán nhä là mät läi thoát đä dàng hay nhanh chóng ra khäi Afghanistan,” nhäng cuäc chiän Việt Nam cho ta

rút ra kinh nghiệm là th< c t< “không đ< n gi< n nh< v< y”.

Ông phân tích r< ng hòa đàm Ba Lê kéo dài h< n năm năm, trong khi quá trình đàm phán v< i Afghanistan v< n ch< a b< t đ< u, h< n n< a:

“Trong su< t th< i gian đàm phán, so v< i cu< c chi< n Afghanistan, s< tham gia c< a Hoa K< t< i Việt Nam đã ngày càng l< n h< n và t< n kém h< n v< c< ti< n b< c l< n x< ng máu. Trong su< t nh< ng năm đó, s< ph< n đ< i chi< n tranh c< a ng< i dân mãnh li< t h< n trong th< p k< tr< c r< t nhi< u. Tuy th< , cu< c đàm phán đã đ< c dùng nh< m< t lý do đ< gia tăng thay vì gi< m thi< u s< tham chi< n. Ng< i ta không th< ch< ng mình m< t gi< đ< nh, nh< ng tôi hy v< ng h< u h< t các nhà s< h< c đ< ng ý r< ng, n< u không có cu< c đàm phán hòa bình Paris, M< đã rút quân kh< i Việt Nam s< m h< n.”

Cũng v< n theo Dobbins, còn m< t đ< m khác bi< t n< a gi< a hai đàm phán hòa bình khi< n ng< i ta có th< hy v< ng, hy v< ng thôi, là m< t s< ki< n Việt Nam n< a s< không b< l< p l< i.

S< khác bi< t này n< m < ch< hòa đàm cho Việt Nam “phát sinh t< sáng ki< n c< a M< , đ< ph< n < ng v< i s< c ép chính tr< trong n< c”, trong khi đó, quá trình hòa đàm Afghanistan hi< n còn đang phôi thai “b< t ngu< n t< xã h< i đó, ch< không ph< i t< xã h< i Hoa K< ”.

Ông cũng v< ch rõ thêm là nhi< u cu< c tr< ng c< u dân ý t< i Afghanistan cho th< y vi< c th< < ng thuy< t tìm hòa bình v< i Taliban đ< c < ng h< m< nh m< . Đáp < ng < c v< ng hòa bình, Karzai đã c< đ< ng cho khái ni< m hòa đàm t< nhi< u năm nay, và đã c< g< ng t< ng b< c kh< c ph< c s< hoài nghi c< a chính quy< n Bush và Obama.

V< y thì theo Dobbins, bí quy< t đ< không l< p l< i m< t Việt Nam n< m < đâu?

Dobbins kh< ng đ< nh r< ng ch< c ch< n Karzai mu< n đ< c < trong qu< đ< o thay vì < vòng ngoài c< a ti< n trình đàm phán theo ý c< a Taliban, và cũng ch< c ch< n là “n< u Washington không s< m v< t qua tr< ng< i Taliban” mu< n ngăn c< n không cho chính ph< Afghanistan ng< i vào bàn h< i ngh< , thì đàm phán có l< không đi đ< n đâu.

Nh< c đ< n bi< n c< 1975, Dobbins vi< t:

“Vào năm 1975, th< t b< i c< a Hoa K< trong vi< c b< t bu< c B< c Việt ph< i tuân th< hi< p < c hòa bình mà h< đã ký k< t, ph< n l< n b< t ngu< n t< nh< ng tác đ< ng chính tr< trong n< c c< a v< Watergate, đ< a đ< n vi< c T< ng Th< ng Nixon t< ch< c, và k< t qu< là, s< s< p đ< , dù r< t ng< n ng< i quy< n h< n c< a t< ng th< ng.”

Và ông k< t lu< n:

“Ch< c ch< n Hoa K< c< n ph< i chu< n b< đ< b< t m< i bên tuân th< các th< a thu< n đ< t đ< c trong cu< c đàm phán.” Tuy nhiên vi< c Hoa K< có s< n lòng làm v< y hay không, không tùy thu< c vào vi< c có m< t hòa < c, mà vào s< cam k< t c< a Hoa K< trong vi< c đ< t đ< c hòa bình.

Hòa đàm Afghanistan - đường làm gì người Việt Nam

Tác Giả: Hà Giang/Người Việt

Thứ Hai, 16 Tháng 1 Năm 2012 17:51

Liên hệ tác giả : ha Giang@nguoi-viet.com